

Lillesand kommune

PLANPROGRAM

Kommuneplanens arealdel

2023-2035

Vedtatt av Lillesand bystyre 30.03.2022

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
2. Målet med planarbeidet	2
3. Føringer for planarbeidet	3
3.1 FNs bærekraftsmål.....	3
3.2 Nasjonale føringer	5
3.3 Regionale føringer.....	6
3.4 Kommunale føringer.....	6
3.4.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030	6
3.4.1.1 Presiseringer til prinsipper og lokalisering	9
3.4.2 Øvrige kommunale planer og retningslinjer	9
4. Hovedtema for revideringen	10
4.1 Bebyggelse og anlegg.....	10
4.1.1 Boligbebyggelse	10
4.1.2 Transformasjon av områder	10
4.1.3 Fritidsbebyggelse	10
4.1.4 Næringsbebyggelse	10
4.1.5 Bebyggelse for offentlig eller privat tjenesteyting	10
4.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur.....	11
4.2.1 Kommunaltekniske anlegg	11
4.2.2 Havn	11
4.3 Landbruks- natur og friluftsmål	11
4.3.1 Jordvern	11
4.4 Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone	11
4.4.1 Småbåthavner.....	11
4.4.2 Sjørettet næring	11
4.5 Hensynsoner	12
4.5.1 Forurenset grunn.....	12
4.5.2 Luftforurensning	12
4.5.3 Øvrige hensynsoner	12
4.6 Bestemmelser, retningslinjer og arealplankartet.....	12
5. Arealinnspill	13
5.1. Krav til arealinnspill	13
5.2. Sortering og vurdering av innkomne arealinnspill	13
6. Kunnskapsgrunnlag og utredningsbehov	14
6.1 Konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS).....	14
6.2 Arealregnskap og estimert arealbehov	15
6.3 Barnetråkkregistrering	15
7. Gjennomføring av planarbeidet	16
7.1 Organisering av arbeidet.....	16
7.2 Fremdriftsplan	17
7.3 Informasjon og medvirkning	17

1. Innledning

Lillesand er en av de raskest voksende kommunene på Agder, og er lokalisert mellom Arendal og Kristiansand – midt i byfeltet som ofte kalles Agderbyen. Siden ny E-18 åpnet mellom Kristiansand og Grimstad har kommunen hatt en stor befolkningsvekst. Dette henger sammen med Lillesands strategiske plassering i et sammenhengende felles arbeidsmarked mellom Kristiansand og Arendal. Befolkningsveksten består i hovedsak av netto innflytting til kommunen, selv om netto innflytting varierer fra år til år.

Den sentrale beliggenhet langs E-18 og den korte avstanden til Kristiansand lufthavn, gjør at kommunen er attraktiv for tjenester internt i landsdelen, både riksdekkende og internasjonalt. Det er derfor viktig at man tar høyde for dette i arealplanleggingen.

Blindleia regnes som en av Norges vakreste kyststrekninger, og Lillesand kommune er også et svært yndet feriemål for mange, særlig i sommerhalvåret. Lillesand har en attraktiv skjærgård, unike uthavner og et historisk og vakkert sentrum, som både innbyggere og feriegjester har stor glede av.

Arealer er en begrenset ressurs, og det er derfor svært viktig å ta vare på og videreutvikle dem på en bærekraftig og god måte, i et langsiktig perspektiv.

Kommuneplanen og planprogrammet

Kommuneplan er fellesbetegnelsen for **kommuneplanens samfunnsdel**, også kalt samfunnsdelen, og **kommuneplanens arealdel** som gjerne kalles arealdelen. Det er lovpålagt å ha kommuneplan (jf. plan- og bygningslovens kap. 11).

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument. Samfunnsdelen skal avdekke og belyse viktige utfordringer knyttet til samfunnsutviklingen for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den skal gi overordnede mål for planlegging og retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres.

Arealdelen skal på sin side speile målene som er satt i samfunnsdelen gjennom konkrete arealprioriteringer og føringer. Disse prioriteringene og føringene skal vises på arealplankartet. Kommuneplanens arealdel skal omfatte plankart, bestemmelser og planbeskrivelse, hvor det fremgår hvordan nasjonale mål og retningslinjer samt overordnede planer for arealbruk er ivaretatt. I tillegg skal det for nye utbyggingsområder lages en konsekvensutredning. Konsekvensutredningen danner et kunnskapsgrunnlag slik at man har best mulig kunnskap til å kunne vurdere hvilke områder som skal bygges ut.

Prosessen for revidering av arealdelen foregår som vist i figur 1:

Figur 1: Prosessen ved revidering av kommuneplanens arealdel

Dette dokumentet er et **planprogram** som vist i første kolonne i figuren over. Her skal det gjøres rede for:

- Formålet med planarbeidet
- Planprosessen med frister og deltakere
- Opplegget for medvirkning spesielt av hensyn til grupper som antas å bli særlig berørt
- Hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger.

Planprogrammet fastsettes av bystyret.

Samtidig med at planprogrammet sendes ut på høring og offentlig ettersyn, ber kommunen om forslag til arealinnspill etter gitte kriterier. Det står mer om dette i kapittel 4 og 5.

2. Målet med planarbeidet

Hovedmålet med planarbeidet er å revidere kommuneplanens arealdel i inneværende valgperiode. Det vil si at revidert areadel skal være vedtatt før sommeren 2023.

Videre er det et mål at arealdelen skal være et forutsigbart styringsdokument som skal bidra til å videreutvikle Lillesand kommune på en bærekraftig måte i et langsiktig perspektiv. Arealdelen skal være i tråd med arealprinsippene i kommuneplanens samfunnsdel, FNs bærekraftsmål og nasjonale, regionale og kommunale føringer.

Det er et mål at prosessen skal baseres på åpenhet og gi gode muligheter for medvirkning. Det er også et mål at revidert areadel er godt politisk forankret slik at den gir forutsigbarhet for kommunens innbyggere og utbyggere.

3. Føringer for planarbeidet

Kommuneplanens arealdel skal følge opp nasjonale og regionale føringer samt kommuneplanens samfunnsdel med overordnet arealstrategi. Det skal være sammenheng mellom arealdelen og andre kommunale planer, pågående prosesser, strategiarbeid og prosjekter i kommunen. Nedenfor listes de viktigste planene og strategiene opp.

3.1 FNs bærekraftsmål

2030-agendaen med de 17 bærekraftsmålene som ble vedtatt av alle FNs medlemsland i 2015.

Figur 2: FNs bærekraftsmål

Bærekraftsmålene omfatter vår tids største nasjonale og globale utfordringer. Mange av målene kan ikke nås uten lokal innsats, og det er derfor viktig at bærekraftsmålene er en del grunnlaget for samfunns- og arealplanleggingen i kommunene. Kommuneplanprosessen er godt egnet for å forankre arbeidet med å realisere bærekraftsmålene i lokalsamfunnet.

Figur 3: FNs bærekraftsmål sett i sammenheng.

Figuren ovenfor viser bærekraftsmålene i et hierarkisk system, hvor de fire bærekraftsmålene som omhandler klima og miljø danner grunnlaget for de øvrige målene. Dersom man ikke klarer å ivareta disse fire, vil man ikke ha noen øvrige bærekraftsmål å arbeide med. Deretter bygges pyramiden oppover med sosiale og økonomiske forhold. Til sist topper bærekraftsmål nr. 17: Samarbeid for å nå målene.

FNs klimapanel slår fast at en global temperaturøkning på over to grader vil føre til store ukontrollerbare klimaendringer. Slike endringer kan igjen føre til havnivåstigning, ismelting, økte nedbørsmengder enkelte steder og økte tørkeperioder andre steder. Det må på bakgrunn av dette planlegges for å forsøke å minimere økningen, samtidig som at kommunen må planlegge slik at man i best mulig grad kan håndtere endringene.

FNs naturpanel har i rapport fra 2019 slått fast at tapet av naturmangfold øker, og at dette truer mange arter. Den største trusselen mot biologisk mangfold er at vi bygger ned arealene hvor artene lever, og arealendringer er i dag den viktigste årsaken til at arter kommer på rødlista for trua arter. Her er det en direkte sammenheng med kommuneplanens arealdel og det må jobbes for arealeffektivitet for å redusere tapet av biologisk mangfold.

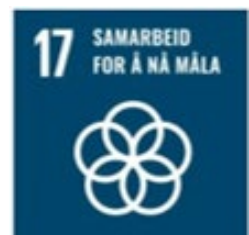
Bærekraftsmålene ligger til grunn for arealprinsippene som ble vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel som ble vedtatt i 2018, men i forbindelse med den kommende revidering av arealdelen ønsker kommunen å vektlegge bærekraftsmålene ytterligere.

Alle bærekraftsmålene er viktige, men det er vanskelig å fokusere på alle de 17 bærekraftsmålene. Lillesand kommune vil derfor i arbeidet med arealdelen spesielt prioritere fem bærekraftsmål:

Først og fremst prioriteres de fire grunnleggende bærekraftsmålene som de øvrige bærekraftsmålene bygger på. I tillegg til de fire grunnleggende målene prioriteres også *bærekraftige byer og lokalsamfunn* ettersom bærekraftsmålet supplerer de andre målene i forbindelse med en revidering av arealdelen.

En forutsetning for å nå målene er allikvel nr. 17, og må derfor bli prioritert.

3.2 Nasjonale føringer

De gjeldende nasjonale forventningene til regional og kommunal planlegging 2019-2023 ble vedtatt i mai 2019. De nasjonale forventningene utarbeides hvert fjerde år og gir en oversikt over mål, oppgaver og interesser som regjeringen forventer at fylkeskommuner og kommuner legger særlig vekt på i planleggingen i årene som kommer.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringen har bestemt at FNs bærekraftsmål skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. De nasjonale forventningene og FNs bærekraftsmål skal brukes i rulleringen av kommuneplanens arealdel slik at planen i stadig større grad blir et verktøy for å håndtere utfordringene og bidra til at bærekraftsmålene oppnås.

I tillegg vil også andre lover, forskrifter, nasjonale retningslinjer og veiledere være førende for arbeidet ut ifra tema og type utredning.

Det nevnes spesielt:

- Plan og bygningsloven
- Nasjonale mål for vann og helse (2014)
- Lov om folkehelsearbeid (folkehelseloven) kapittel 2 hvor man skal ta drikkevannshensyn
- Nasjonale og vesentlige regionale interesser innen NVEs saksområder i arealplanlegging (2017)
- Rikspolitiske retningslinjer for å styrke barn og unges interesser i planleggingen

3.3 Regionale føringer

Det finnes flere regionale planer og føringer å forholde seg til i kommunal planlegging. Mange av disse dokumentene har direkte relevans til planarbeidet med kommuneplanens arealdel, og det er viktig at planene innlemmes og samordnes med arealdelen så langt det lar seg gjøre. Regionale planer vil også brukes som kunnskapsgrunnlag i forbindelse med revideringen av kommuneplanens arealdel.

Regionplan Agder 2030, vedtatt 2019, er et overordnet strategisk styringsdokument for Agder tuftet på FNs bærekraftsmål. Den beskriver de viktigste utfordringene og mulighetene for landsdelen, et ønsket fremtidsbilde for 2030 og hva som skal til for å nå konkrete mål.

Regionplanen inneholder sentrale føringer for planarbeidet. Hovedsatsingene er:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

Fylkestinget har vedtatt at det skal utarbeides flere regionale planer i perioden 2020–2024. Flere av planene har direkte relevans til kommuneplanens arealdel:

- Aktive liv i Agder – Regional plan for fysisk aktivitet, idrett, friluftsliv og folkehelse
- Regional plan for naturmangfold
- Regional plan for vannforvaltning i vannregion Agder (revisjon av eksisterende plan fra 2016, arbeidet er i gang med forventet avslutning i 2021)
- Regional plan for handel og senterstruktur i Agder
- Regional plan for mobilitet Agder 2030
- Revisjon av regional plan for Kristiansandsregionen

3.4 Kommunale føringer

Lillesand kommune har flere ulike planer som har direkte relevans til kommuneplanens arealdel, og det er derfor viktig at planene innlemmes og samordnes med arealdelen. I planstrategien er det konkretisert hvilke som skal revideres og hvilke som skal utarbeides i løpet av perioden 2020-2023. Nedenfor er de viktigste planene nevnt.

3.4.1 Kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030

Kommuneplanens samfunnsdel (samfunnsdelen) er den overordnede planen hvor kommunen setter en langsiktig kurs for utviklingen av kommunen. Den danner med dette grunnlaget for kommuneplanens arealdel.

Samfunnsdelen inneholder en overordnet arealstrategi hvor det bl.a. står at:

«Arealstrategien er styrende for kommuneplanens arealdel, og plan- og byggesaksbehandlingen».

Arealstrategien gir føringer for utviklingen av kommunens arealbruk på lang sikt. Den sier bl.a. noe om hvor man skal bo, næringsutvikling og senterstruktur. Samfunnsdelens arealstrategi er gjengitt på de neste sidene i blå faktabokser.

Overordnede prinsipper og strategier for arealplanlegging i Lillesand kommune

- 1. Hovedtyngden av boligveksten skal skje i eller nær eksisterende tettstedsstruktur. Utbygging skal styrke eksisterende utbyggingsstruktur og underbygge teknisk og sosial infrastruktur*
- 2. Delta i regionale samarbeid for å fremme trafikksikkerhet og redusere køer og miljøbelastninger (herunder oppfylle Paris-avtalen). Arbeide for en sammenhengende gang- og sykkelvei gjennom hele kommunen*
- 3. Under planlegging av nye byggeområder skal fremkommelighet, lav fart, trafikksikkerhet og universell utforming vektlegges*
- 4. Sikre en differensiert boligstruktur som møter befolkningas behov i dag og i fremtiden. I den kommende planperioden skal ca. 70 % av ny bebyggelse være konsentrert bebyggelse*
- 5. Sikre sentrumsnære friluftsområder*
- 6. Sikre tilfredsstillende vannforsyning for innbyggerne*
- 7. Sikre attraktive arealer for næringsutvikling både i sentrumsområder og langs E18*
- 8. Bevare historiske sentra samtidig som det tilrettelegges for vekst*
- 9. Verne om landbruksressursene og ikke nedbygge fulldyrka mark*
- 10. Ta hensyn til klimautfordringene*
- 11. Sikre allmenn ferdsel, ikke minst i sjønære områder. Det skal utarbeides en langtidsplan med sikte på å etablere kyststi*
- 12. Ta hensyn til eksisterende bomiljø ved fortetting ved blant annet krav om 3D-fremstillinger og bedre visualiseringer av konsekvenser*
- 13. Bruke mulighetene i plan- og bygningsloven for prioriteringer og forenklinger*
- 14. Hensynta estetikk ved nye fysiske inngrep*
- 15. Ivareta kulturminner*

Lokalisering av boligbygging

For å ivareta de overordnede strategiene videreføres følgende prioriterte rekkefølge for utbygging:

- 1. Fortette i og rundt Lillesand sentrum. Fortetting skal balansere flere hensyn, blant annet mål om lavutslippssamfunnet. I tillegg må effekten på eksisterende bomiljø tillegges vesentlig vekt*
- 2. Fortette langs aksene rv. 420 fra Sangereid i vest til Kaldvellvassdraget i øst. Aksen defineres som 500 m på hver side av rv. 420.*
- 3. Utbygging i Dyvik*

Lillesand sentrum

Sentrumets attraktivitet for besøkende fra utenfor Lillesands grenser skal styrkes. Lillesand sentrum må utvikles som by- og kommunesentrum, samtidig som det historiske miljøet og byens karakter bevares. Dette ivaretas blant annet gjennom god og forutsigbar sentrumsplanlegging.

Høvåg

Høvåg er spredtbygd med to tettere bebygde områder nært opp til hverandre; Gamle Høvåg kirkested, og strekningen Indre Årsnes–Hæstadsvingen. Framtidige boligområder skal lokaliseres i eller mellom disse områdene. I tillegg skal den karakteristiske spredte bebyggelsen videreføres og i noen grad kunne utvides.

Justøya

Justøysamfunnet ligger relativt nært Lillesand tettsted. Bosettingen er i dag stort sett knyttet til primærnæringens utbyggingsmønster, og ny bebyggelse har funnet sted dels tilfeldig og dels i form av fortetting i eksisterende bebyggelse. Det vesentlige av bosettingen er lokalisert langs fylkesveien og i Brekkestø. Infrastrukturen legger klare begrensninger på videre boligbygging. Ny bebyggelse bør i størst mulig grad integreres i eksisterende grendebebyggelse, med fortsatt mulighet til spredt bebyggelse der hvor forholdene ligger til rette for det.

3.4.1.1 Presiseringer til prinsipper og lokalisering

I tillegg til de overordnede prinsippene som er vedtatt i samfunnsdelen skal følgende gjelde:

- Inngrep i naturen som gjøres skal være skånsomt og gi minst mulig fotavtrykk slik at hensyn til naturmangfold og friluftsliv ivaretas.
- Tilfredsstillende vannforsyning og renovasjonsløsning for innbyggerne skal sikres.
- Det skal tas hensyn til klimautfordringer, blant annet ved materialvalg.
- Følgende presisering av lokalisering av områder:

Fortette langs akse nr. 420 fra Sangereidbekken i vest til Kaldvellvassdraget i øst. Aksen defineres som 500 m på hver side av nr. 420.

3.4.2 Øvrige kommunale planer og retningslinjer

I tillegg til samfunnsdelen er det andre kommunale planer og strategier som har særlig relevans for utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel. Eksisterende planer skal hensyntas, og kommende planer bør koordineres i den grad det er mulig.

Eksisterende planer og retningslinjer

- Boligsosial handlingsplan 2019-2024
- Plan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet med handlingsprogram
- Forvaltningsplan for sikrede friluftsområder
- Retningslinjer for fritidsbebyggelse i Lillesand
- Retningslinjer for tiltak i områder med syredannende gneis (2021)
- Kulturminne- og museumsplan 2019-2030

Planer som skal revideres i henhold til kommunal planstrategi

- Strategisk næringsplan for Kristiansandsregionen
- Kommunedelplan trafiksikkerhet

Nye planer som skal utarbeides i henhold til kommunal planstrategi

- Klima-, miljø og energiplan
- Reiselivs-/opplevelsesstrategi
- Kommunedelplan for sykkel

4. Hovedtema for revideringen

De to siste revideringene av kommuneplanens arealdel har begrenset seg til mindre endringer (jf. kommunal planstrategi 2020-2023), og det er nå behov for en mer omfattende endring av arealdelen. Følgende tema skal revideres:

4.1 Bebyggelse og anlegg

Hovedformålet «bebyggelse og anlegg» har flere underformål. For alle underformålene som er nevnt nedenfor, åpnes det for innspill som er i tråd med arealprinsippene og bærekraftsmålene. Samtidig vil det bli vurdert å ta ut områder som ikke er i tråd med arealprinsippene (se kapittel 3.4.1) og bærekraftsmålene (se kapittel 3.1), samt områder som over flere perioder har ligget urealisert i arealdelen.

I forbindelse med revideringen vil det utarbeides et arealregnskap og et estimert arealbehov (se kapittel 6.2). Disse vil også danne grunnlaget for hvor mye areal som trengs til de ulike formålene.

4.1.1 Boligbebyggelse

Lillesand kommune har behov for en hensiktsmessig arealreserve av boliger tilpasset alle livsstadier. Boligene skal plasseres ut ifra arealprinsippene, samt ha en god teknisk og sosial infrastruktur.

4.1.2 Transformasjon av områder

Transformasjon av et område betyr at man endrer eksisterende bruk av et område til en annen bruk. Et eksempel er endring fra industriområde til boligområde. Det er behov for å identifisere slike områder, og vurdere hvilket formål de eventuelt bør ha.

4.1.3 Fritidsbebyggelse

Lillesand er en ettertraktet kommune for fritidsbebyggelse, samtidig som man har et sårbart kystlandskap. I tråd med prinsippene bak det generelle byggeforbudet i 100-metersbeltet (jf. Plan- og bygningslovens § 1-8), ønskes det ikke å etablere nye områder for fritidsbebyggelse i 100-metersbelte. Unntaket kan være mindre justeringer av eksisterende områder.

4.1.4 Næringsbebyggelse

Kommunen har avsatt store næringsområder i Sørlandsparken øst, Kjerlingland, Gaupemyr og Storemyr. Flere av disse områdene begynner å bli utbygd, og det må vurderes om det er behov for mer areal til næringsområder.

4.1.5 Bebyggelse for offentlig eller privat tjenesteyting

I tillegg til en høy befolkningsvekst i kommunen, er det også en aldrende befolkning. Arealer avsatt til formålsbygg som barnehage, skole og helse- og omsorgstjeneste skal vurderes.

4.2 Samferdselsanlegg og teknisk infrastruktur.

4.2.1 Kommunaltekniske anlegg

Lillesand kommune har behov for større areal tilegnet renseanlegg, noe som vil vurderes i planprosessen. I tillegg skal det vurderes om det er behov for andre typer kommunaltekniske anlegg.

Det skal også vurderes bestemmelser som hjemler krav om tilknytning av offentlig vann og avløp for blant annet fritidsbebyggelse.

4.2.2 Havn

Lillesand kommune har behov for en trafikk- og håndverkerhavn med god infrastruktur. Det ønskes spesielt innspill på områder som er egnet til dette.

4.3 Landbruks- natur og friluftsmål

4.3.1 Jordvern

Det har vært bred politisk enighet om betydningen av et sterkt jordvern siden begynnelsen av 1970 -tallet. Stortinget vedtok i juni 2021 en kraftig innstramming av jordvernmålet til maksimal årlig omdisponering til 3000 dekar dyrka mark. Kommunene har en viktig rolle i å ivareta nasjonale og regionale jordvern hensyn, fordi de har hovedansvaret for arealforvaltningen lokalt.

I Lillesand er det registrert 6312 dekar jordbruksareal, som utgjør 3,4 % av kommunens landareal. 79,3 % av fulldyrka og overflatedyrka jord i Lillesand er jordsmonnskartlagt. Hele 96,9 % av den dyrka jorda har svært god eller god kvalitet (Nibio). Lillesand har på lik linje med resten av landet ansvar for å sikre og forvalte dyrka mark til nåværende og fremtidig matproduksjon lokalt.

Bestemmelser om byggegrenser på 30 meter mot dyrka mark og 50 meter innenfor hensynsone landbruk i kommuneplanen, bør videreføres.

4.4 Bruk og vern av sjø og vassdrag, med tilhørende strandsone.

4.4.1 Småbåthavner

Det er avsatt flere småbåthavner i arealdelen som ble konsekvensutredet da kommunedelplan for småbåthavn og akvakultur ble utarbeidet og vedtatt 01.12.2010. Disse arealene er siden blitt innlemmet i kommuneplanens arealdel. Det er flere utfordringer knyttet til realisering av disse småbåthavnene særlig med tanke på infrastruktur og trafiksikkerhet. Dette er tema som ikke har vært konsekvensutredet.

Det vil i prosessen bli vurdert å ta ut områder som ikke er egnet til formålet, samtidig som det bes om innspill til nye småbåthavner som har god og trafiksikker infrastruktur.

4.4.2 Sjørettet næring

Lillesand har en attraktiv kyst med mangfoldige interesser. Det åpnes for arealinnspill til bærekraftig sjørettet næring.

Under formålet akvakultur tillates det ikke nye arealer til oppdrett av fisk i åpne merder i sjø.

4.5 Hensynsoner

Kommuneplanens arealdel skal i nødvendig grad vise hensyn og restriksjoner som har betydning for bruken av areal. Disse er i arealplankartet markert som hensynsoner. Til hensynssoner kan det gis bestemmelser eller retningslinjer.

4.5.1 Forurenset grunn

Lillesand kommune har utfordringer med forurenset grunn, særlig sulfid. Det skal vurderes å legge inn hensynsoner som indikerer hvor det potensielt kan være forurenset grunn. Kommunen tar utgangspunkt i egne retningslinjer for tiltak i områder med syredannende gneis (2021).

4.5.2 Luftforurensning

Lillesand kommune har områder hvor luftforurensning er en utfordring for innbyggere. Det skal vurderes å legge inn hensynssoner for luftforurensning. Kommunen tar utgangspunkt i retningslinjer for behandling av luftkvalitet i arealplanlegging (T-1520).

4.5.3 Øvrige hensynsoner

Det kan bli aktuelt med andre hensynsoner som nevnt i plan- og bygningslovens § 11-8, f.eks. støysoner og soner med særlige krav til infrastruktur slik som f.eks. traseer for vann og avløp og faresoner for flom. Det vil også være nødvendig å gjennomgå eksisterende hensynssoner, herunder hensynsone landbruk

4.6 Bestemmelser, retningslinjer og arealplankartet

Det er generelt behov for gjennomgang og oppdatering av eksisterende bestemmelser og retningslinjer til arealdelen. Det er også noen vedtatte reguleringsplaner som er i strid med arealformålene i kommuneplanen, og plankartet må justeres slik at det er samsvar mellom arealdelen og reguleringsplaner.

5. Arealinnspill

Samtidig med at planprogrammet er på høring åpnes det opp for å komme med arealinnsspill til endring av arealformålene som er listet opp i kapittel 4. Nedenfor følger kravene til arealinnsspillene.

5.1. Krav til arealinnsspill

Ved innsendelse av arealinnsspill skal det fylles ut et skjema. Skjemaet ligger på kommunens hjemmeside i høringsperioden under «revidering av kommuneplanens arealdel», og vil også være tilgjengelig under «kunngjøringer og høringer» i høringsperioden. Ved henvendelse til kommunetorget kan man få skjemaet skrevet ut i papirformat.

Målet med skjemaet er å lette arbeidet med å håndtere innspillene, samtidig som de vil fungere som et forarbeid til konsekvensutredningen. I skjemaet ber man om følgende opplysninger:

Eiendomsopplysninger

- Oversiktskart
- Kart over området med avgrensning av området
- Gårds- og bruksnummer

Ønsket framtidig formål

- Beskrivelse av ønsket endring med forslag til formål med begrunnelse
- Foreslått atkomst

Eksisterende arealformål

- Formål i gjeldende kommunedelplan og/eller reguleringsplan, samt navn på denne.

Andre kjente opplysninger

- Er det andre kjente data eller opplysninger som er relevante?

Kommuneplanens samfunnsdel

- Hvordan samsamsvarer innspillet med arealprinsippene i kommuneplanens samfunnsdel?

Bærekraftsmålene

- Hvilke bærekraftsmål faller innspillet inn under, og hvordan oppfyller arealinnsippet bærekraftsmålene?

5.2. Sortering og vurdering av innkomne arealinnsspill

Innkomne arealinnsspill vil bli vurdert opp mot den overordnede arealstrategien og bærekraftsmålene. Innspillene som ikke er i tråd med disse siles bort tidlig i planarbeidet. Det vil fremmes en egen politisk sak om hvilke innspill som siles bort og gis en begrunnelsen for dette. Arealinnsspillene som legger til rette for nye utbyggingsområder eller fører til vesentlig endret arealbruk i eksisterende byggeområder, vil bli konsekvensutredet, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 6.

6. Kunnskapsgrunnlag og utredningsbehov

For å kunne gjøre gode beslutninger er det viktig med et godt kunnskapsgrunnlag. Offentlig tilgjengelig data vil bli brukt ved revideringen, og planer og retningslinjer som nevnt i kapittel 3 vil også inngå som en del av kunnskapsgrunnlaget. I tillegg skal det jobbes med temaene nedenfor.

6.1 Konsekvensutredning og risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)

I henhold til plan- og bygningsloven § 4-2 andre ledd og forskrift om konsekvensutredning § 6 a) skal man utrede arealdelens virkninger for miljø og samfunn. Dette gjøres ved at man konsekvensutreder nye utbyggingsområder eller områder med vesentlig endret arealbruk i eksisterende byggeområder. Utredningene skal gjennomføres på et overordnet nivå, men skal være beslutningsrelevante for konkrete forslag til arealbruk og planbestemmelser.

Temaene som kan være akutte å utrede (jf. forskrift om konsekvensutredning § 21) er:

- Naturmangfold, jf. naturmangfoldloven
- Økosystemtjenester
- Nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål
- Kulturminner og kulturmiljø
- Friluftsliv
- Landskap
- Forurensning (utslipp til luft, herunder klimagassutslipp, forurensning av vann og grunn, samt støy)
- Vannmiljø, jf. vannforskriften
- Jordressurser (jordvern) og viktige mineralressurser
- Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
- Beredskap og ulykkesrisiko (herunder trafikksikkerhet)
- Virkninger som følge av klimaendringer, herunder risiko ved havnivåstigning, stormflo, flom og skred
- Befolkningens helse og helsens fordeling i befolkningen
- Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett
- Barn og unges oppvekstvilkår
- Kriminalitetsforebygging
- Arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet.

Beskrivelsen skal omfatte positive, negative, direkte, indirekte, midlertidige, varige, kortsiktige og langsiktige virkninger.

Dersom kunnskapsgrunnlaget viser seg å være for dårlig, vil det være aktuelt å kartlegge områder som er forslått som utbyggingsområder.

Det skal også gis en vurdering av virkningene av de samlede arealbruksendringene i planen.

Alle arealbruksendringer skal etter plan- og bygningslovens § 4-3 ha en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse). ROS-analysen kan være overlappende med konsekvensutredningen og vil derfor være en integrert del av konsekvensutredningen.

6.2 Arealregnskap og estimert arealbehov

Det skal utarbeides et arealregnskap som skal synliggjøre hvilke arealressurser som finnes i kommunen, og blir blant annet et verktøy for å vurdere foreslåtte endringer av arealdelen. På denne måten kan man også se endringene i en større sammenheng.

Lillesand kommune har tidligere hatt en oversikt over utbygde og ledige områder for boliger, men det er nå et mål at regnskapet skal omfatte alle formålene. Arealregnskap er nytt for de fleste kommuner og det finnes foreløpig ikke standardiserte metoder.

På grunnlag av arealregnskapet og befolkningsprognoser, kan man estimere fremtidig årlig utbygging. Dette er et viktig verktøy for å vurdere innspillene og endringene i arealdelen.

6.3 Barnetråkkregistrering

Barnetråkkregistreringer er et digitalt verktøy hvor barn og unge registrerer hvilke strekninger de beveger seg langs og hvor de oppholder seg. Det er et viktig verktøy som gir et kunnskapsgrunnlag for utarbeidelse av arealdelen, men også for fremtidig behandling av arealplaner. I tillegg vil det være en viktig medvirkningsarena for barn- og unge i forbindelse med kommuneplanens arealdel.

Det er ønskelig å invitere barnehager og skoler til å delta på barnetråkkregistreringer. Barnetråkkregistreringene vil også være et viktig ledd i medvirkningsprosessen for barn og unge (jf. Plan- og bygningslovens § 5.1).

Barnetråkk utvides med registreringer fra andre brukere dersom det er interesse for det.

7. Gjennomføring av planarbeidet

7.1 Organisering av arbeidet

Arbeidet med revidering av kommuneplanens arealdel er organisert som følgende:

Rolle	Navn	Ansvar
Vedtaksmyndighet	Bystyret	Vedtar planprogram og kommuneplanens arealdel
Politisk styringsgruppe	Formannskapet. Gruppeledere og leder av plan og miljøutvalget har møte og talerett i styringsgruppens møter.	Utarbeide forslag til arealdel

Tabell 1: Politisk organisering

Rolle	Navn	Ansvar
Administrativ styringsgruppe	Kommunedirektørens lederteam	Beslutningspunkt underveis
Prosjekteier	Kommunalsjef for tekniske tjenester	Rapportere og sikre leveranse
Prosjektleder	Enhet for næring og byutvikling	Leder og koordinerer prosjektet
Prosjektgruppe	Intern gruppe i enhet for næring og byutvikling	Faglig arbeidsgruppe
Referansegruppe	Lillesand kommune, administrasjon	Sektor for helse og kultur, sektor for barnehage og skole stab for prosjekt og økonomi, stab for digitalisering, kommunikasjon og kvalitet

Tabell 2: Administrativ organisering

Eksterne aktører inviteres til medvirkningsprosesser, se kapittel 7.3. Rådenes involvering omtales også i kapittel 7.3.

7.2 Fremdriftsplan

Det jobbes ut ifra følgende fremdriftsplan for kommuneplanens arealdel. Grønn farge indikerer arbeidsperiode for de ulike aktivitetene, og lysegrønn farge i slutten av 2023 er reservemøter ved en eventuell forsinkelse.

År	2021				2022				2023	
	Vår		Høst		Vår		Høst		Vår	Høst
Planprogram										
Forberedende møte styringsgr										
Utarbeiding										
Regionalt planforum										
Møte styringsgruppe										
Politisk behandling										
Høring med arealinnspill										
Bearbeidelse										
Fastsetting										
Utredninger og planforslag										
Kunnskapsgrunnlag										
Oppsummering av arealinnspill										
Møte styringsgruppe										
Utarbeide forslag til arealdel										
Møte styringsgruppe										
Planbehandling										
Politisk behandling										
Høring										
Møte styringsgruppe										
Bearbeiding										
Vedtak bystyret										
Kunngjøring										

Tabell 3: Fremdriftsplan

Ved behov vil det bli avholdt flere møter i styringsgruppa.

7.3 Informasjon og medvirkning

Åpenhet er et av verdigrunnlagene til Lillesand kommune og skal også være grunnlaget når man reviderer kommuneplanens arealdel.

Plan- og bygningsloven stiller krav til kommunene om å legge forholdene til rette for en aktiv medvirkning i planarbeidet, slik at alle skal ha mulighet til å påvirke innholdet i planen.

Gjennom hele prosessen vil informasjon om planarbeid, politiske føringer, aktuelle tema og problemstillinger, samt muligheter for medvirkning m.m. være tilgjengelig på hjemmesiden til Lillesand kommune.

Prosesen deles i tre faser med ulik mulighet for medvirkning og deltakelse:

Fase	Aktivitet
Før formell oppstart	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Intern administrativ prosess ➤ Møter med politisk styringsgruppe ➤ Regionalt planforum
Oppstart, planprogram og arealinnspill - Høring og offentlig ettersyn	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Høring og offentlig ettersyn med annonsering i Lillesands-Posten ➤ Informasjon på kommunens hjemmeside ➤ Informasjons- og dialogmøte om planprogram med arealinnspill med: <ul style="list-style-type: none"> - Rådet for personer med funksjonsnedsettelse - Barne- og ungdomsrådet - Eldrerådet - Næringsforeningen mfl. - Frivillige lag og foreninger ➤ Invitasjon til barnetråkkregistreringer med opplæring til skoler og barnehager
Planfase	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Intern administrativ prosess ➤ Møter/befaringer med politisk styringsgruppe ➤ Politisk sak om grovsiling av arealinnspill ➤ Innkomne merknader registreres og publiseres i kommunens kartløsning, men finnes også på kommunens hjemmeside. ➤ Regionalt planforum ➤ Temamøter og idedugnader med rådene, næringsforeningen, frivillige organisasjoner og andre ved behov.
Forslag til kommuneplanens arealdel - Høring og offentlig ettersyn	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Høring og offentlig ettersyn med annonsering i Lillesands-Posten ➤ Direktevarsling til berørte parter ➤ Informasjon på kommunens hjemmeside ➤ Åpne informasjonsmøter ➤ Invitasjon til møter med velforeninger etter geografisk inndeling. ➤ Informasjonsmøte med: <ul style="list-style-type: none"> - Rådet for personer med funksjonsnedsettelse - Barne- og ungdomsrådet - Eldrerådet - Næringsforeningen - Frivillige lag og foreninger
Etter vedtak	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Informasjon om vedtatt plan.

Lillesand kommune

<https://www.lillesand.kommune.no/>